2002-06-28

Nya miljövillkor för Mönsterås

Närsalterna kväve och fosfor är det som mest påverkar övergödningen av Östersjön. Villkoren för utsläppen av närsalter från Södra Cell Mönsterås kan skärpas enligt ett förslag från företaget till miljödomstolen.

De provisoriska miljötillstånden för Södra Cell Mönsterås löper ut i år. I en inlaga till miljödomstolen om framtida miljövillkor för bruket föreslår Södra att villkorsgränserna för flera viktiga utsläpp sänks, däribland närsalterna.

För utsläpp av kväveoxider till luft (NOx) vill dock Södra att gränsvärdet höjs eftersom befintlig teknik inte räcker till för att minska dem ytterligare. Det mål som sattes upp för några år sedan har visat sig vara för optimistiskt. Kväveoxiderna uppstår vid förbränning i bl a sodapannan och mesaugnen.

- Vi har gjort flera försök med katalysatorer i sodapannan för att få ner kväveoxiderna. Testerna visar på vissa möjligheter men mycket återstår att utforska. Tekniken är oprövad i industriell stordrift och skulle bli orealistiskt dyr i förhållande till resultatet, säger Peter Görfelt, miljöchef vid Södra Cell Mönsterås.

Det är också tveksamt om det skulle bli någon miljövinst om man sätter in utsläppen i ett större sammanhang. Katalysatortekniken innebär ökad användning av eldningsolja när den installeras i efterhand. Proven med katalysatorrening i sodapannan kommer sannolikt att fortsätta.

Hittills har villkoret för kväveoxiderna legat på 1,1 kilo per ton massa. De faktiska utsläppen har hållit sig inom denna gräns men den har varit snäv och förorsakat problem och vissa störningar i produktionen. Koncentrationen på NOx-värdet har haft följder för andra utsläpp.

För att kunna behålla en större handlingsfrihet vill Södra behålla villkoret på 1,1 kilo kilo per ton massa räknat som ett årsmedelvärde baserat på utsläppen från processen. Till detta ska läggas utsläppen av NOx från energiproduktionen. De totala NOx-utsläppen för ett helt år skulle i så fall öka med cirka 100 ton, eller drygt 15 procent jämfört med nuvarande tillstånd.

Det var i samband med den senaste utbyggnaden av Södra Cell Mönsterås som koncessionsnämnden för miljöskydd gav anläggningen provisoriska miljötillstånd. Anledningen var att båda parter ville avvakta hur den större anläggningen skulle uppföra sig i drift. Man ville också invänta en rad utredningar och tester innan man fastställde de slutliga villkoren.

Den redovisning som Södra nu lämnar in till miljödomstolen innehåller resultat och utvärderingar av undersökningarna. Med dessa som grund har Södra formulerat en rad miljövillkor som man anser bör gälla för Södra Cell Mönsterås i framtiden.

Vid sidan av närsalterna är ett av de viktigare utsläppen från bruket de organiska ämnen som går ut med avloppsvattnet i Kalmarsund. Dessa mäts som COD. Det anger hur mycket syre som går åt i nedbrytningsprocessen. Syreförbrukningen påverkar ekologin i det mottagande vattenområdet.

Det nya villkoret formuleras i en ny enhet, TOC. Den äldre mätmetoden COD hade vissa nackdelar, bl a genom att den kräver kvicksilver. TOC blir nu den nya internationella mätmetoden för organisk substans. I förslaget till permanenta villkor anger Södra gränsvärdet till 3 000 ton TOC per år. Det motsvarar 8 100 ton COD.

I stort innebär detta en höjning av villkoret med cirka 1 kilo per ton massa. Anledningen är att bruket vill ha vissa marginaler, framför allt vid tillverkningen av långfibermassa.

Utvecklingen av COD-utsläppen har dock varit mycket gynnsam under den prövotid som gällt sedan utbyggnaden. 1997 släpptes totalt ut 12 300 ton COD per år. Förra året var siffran 5 800 ton. Förbättringen beror till stor del på den nya reningsanläggning som byggts.

I den rapport om situationen för kustvattnet i Kalmarsund som bl a högskolan i Kalmar ger ut framhålls övergödningen som ett av de stora problemen för Östersjön. De två mest påverkande ämnena är närsalterna fosfor och kväve. Dessa kommer till Östersjön bl a via åsystemen och från kommunala reningsverk. En del närsalter kommer till Södra Cell Mönsterås via veden och släpps ut i avloppsvattnet från fabriken. Här föreslår Södra att villkoren för brukets utsläpp kan skärpas.

Följande utsläppsgränser föreslår Södra ska gälla för de viktigaste utsläppen:
TOC (tidigare COD): 3 000 ton som gränsvärde per år, 5 kilo per ton massa per månad (riktvärde)
Kväve: 150 ton som gränsvärde per år, 0,25 kilo per ton massa per månad (riktvärde)
Fosfor: 15 ton som gränsvärde per år, 0,025 kilo per ton massa per månad (riktvärde)
Svavel till luft: 350 ton som gränsvärde per år, 0,6 kilo per ton massa per månad (riktvärde)
NOx (kväveoxider) till luft: 850 ton som gränsvärde per år, 1,3 kilo per ton massa per månad (riktvärde).

Gränsvärde betyder att värdet aldrig kan överskridas utan risk för straffpåföljd. Riktvärdet kan överskridas i enstaka fall men ska i så fall leda till åtgärder som förhindrar att det sker igen.

Upplysningar: Ulf Johansson, platschef, 0499 – 15 000